

t, terwijl
 nds 1878
 mannen,
 at artikel
 elasteren,
 dat hun
 egegeven.
 niet, alsof
 is twijfel-
 en in las-
 zivend wordt
 aan onze
 versterk-
 g dit ver-

t hier te
 der bevol-

euv *alle*
 e de naam

re Room-
 ke deelen
 hart van
 ef, waren
 ectarische
 therschen,
 Friesland,
 e Gerefor-
 van een-

t oog op
 sar Becker
 it tot de
 en zich al
 rzijs een
 maar ook
 opers, die
 verschende
 uitwendig
 hun hart
 e schoone

Dordrecht
 meer van
 arlijk niet,
 waren ge-
 erd waren,
 veinsdelijk

chte een
 a, maar de
 deed een-
 enen kwaad
 teformeer-

machtiger
 te toege-
 e tijde ook
 e, waar de
 iep wortel

ren en op
 Rijn en
 eden van
 en in een
 eformeer-
 inheemsche
 en zelfs ge-
 ere streken
 ot den Ge-
 algemeen,
 eformeerde

emonstran-
 e de groot-
 eeststukken
 me was nu
 het verzet
 elichaamd
 e strijd der
 laatst der
 er Remon-

itwendigen
 ringt men
 men voor
 eiste helpe
 leefde en
 l de groot-
 vroomheid
 a deswege
 rden naam

e dan ook
 e eeuw de
 a de heer
 k de leer-
 ant, plots-
 enen zelfs
 ormeerden

het eeuw-
 rugkeerde
 zijn eerzui-
 600 predi-
 elchtsman
 e de groot-
 vingers de
 als wes-
 iden.

het vierde
 edikanten
 nden, en
 aanden
 mdat niets
 ener kerke
 aanderende
 et oprecht

ide daarna
 zijn heen-
 rinningen
 mis stand
 in Gronin-
 en Maas-
 volk was
 lerlei val-
 caars. Het

er, omdat
 om zich
 in te slui-
 ht scheen
 mder den

min liefelijken naam van »Nachtschool" van zich te stooten.

Rekent men nu dit alles saam, dan staat men metterdaad verbaasd over de innerlijke kracht, die in deze groep moet gescholen hebben, dat zij niettegenstaande deze ongunst der tijden, zoo gelukkig als voorspoedig allengs het hooft weer oplicht, en tot zoo ongemeen betoon van kracht kwam.

Gelijk men weet schatte Prof. R. Fruijn het aantal Calvinisten in de bangste periode onzer worsteling hier te lande op niet meer dan op één tiende van de bevolking, en raadpleegt men nu de tabellen der volkstelling, die voor twee jaren gehouden is, dan vindt men ook daar weer juist één tiende der bevolking opgegeven, als aangesloten bij de Gereformeerde kerke. Ruim vier miljoen is onze bevolking, en het ledental dezer kerken wees zich uit op viermaal honderdduizend.

Toch mag hieruit volstrekt niet de conclusie getrokken, dat er ook buiten deze kerken niet nog een aanmerkelijke schare van Gereformeerden in deze landen voortleeft. We willen deze schare niet overschatten; maar wie de toestanden in ons land kent, gelijk die in Zeeland en op de Veluwe bestaan, zal toch toegeven, dat men stellig niet te hoog raamt, indien men deze andere groep insgelijks op één tiende der bevolking schat.

Hiermee is natuurlijk niet gezegd, dat onder deze schare niet allerlei ongereformeerde leer en practijk is binnengedrongen, noch ook betwist, dat velerlei dwaaleer thans opzettelijk door sommige leeraars onder hen wordt uitgestrooid; maar als men met deze lieden van nabij kennis maakt, en een onderzoek instelt naar hun diepste levensovertuiging, dan blijkt toch telkens opnieuw, dat ze wel waarlijk nog uit den Gereformeerden wortel leven.

De mogelijkheid dat ook deze groep nogmaals met de onze tot aaneensluiting en saamleven komt, is dus nog volstrekt niet uitgesloten.

Veel, dit is zoo, staat op dit oogenblik hieraan in het weg.

Kerkelijk doet men elkander zekere concurrentie aan, en zulk een kerkelijke concurrentie wordt door de leeraars gemeenlijk niet zonder zekere bitterheid gevoerd. Men hoort dan ook van alle zijden, hoe juist die Gereformeerde predikanten, die in vroeger jaren bij de *Vrienden der Waarheid* of in de *Confessionele Vereeniging* het krachtigst zich roerden, thans de hardste en bitterste woorden tegen hun broeders uitspreken.

En toch ook dit verschijnsel ontmoedige niemand.

Juist in zulk een houding spreekt de conscientie.

Men voelt de geestelijke verwantschap, men ervaart gedurig een drang die tegen de ingenomen positie ingaat, men is niet eigen houding ontevreden, en nu moet een afleiding gezocht in het beschuldigen van broeders, die de hitte des daags droegen, en nu nog dragen.

Zielkundig was dit steeds zoo. Men geraakt dan in een toestand van overprikkeling. Men is tot werkeloosheid gedoemd. Men kan niet vooruit en niet achteruit. En nu moet afleiding gezocht in een rusteloos critiseren van anderen. Immers alleen de gestrengte afteuring van hun bedrijf en hun positie rechtvaardigt eigen niets doen en eigen valsche verhouding.

Aan deze excessen hechte men dus niet te veel, en blijve er steeds op bedacht, om al wat uit den Gereformeerden wortel leeft, ook al is het tijdelijk onder veel struikgewas verborgen, weer aan het licht te brengen en te zoeken.

Deze groep is thans een groep *in ruste*.

Ze is ommuurd en ingesloten. Ze kan zich niet roeren en niet bewegen. Ze heeft slechts enkele mannen, die tot zekere actie in staat zouden zijn, en niet zich in de predikantenwereld op schier elke classe, en in schier elk bestuur overvulgeeld. In de Haagse Synode telt ze ganschelijk niet meer mede.

Al de grootsche plannen van reorganisatie van het kerkbestuur in presbyterialen zin, zijn dan ook stillekens in het archief bijgelegd. Niemand denkt er meer aan, en niemand spreekt er meer van.

De eens zoo uitgekreten toestand, waartegen men veertig en meer jaren geijverd en geprotesteerd had, wordt almeer als normaal aanvaard, en onlangs nog hoorde men een invloedrijk predikant, die uitriep, dat er in Israël kerke altoos valsche profeten waren, en dat het dus ook in onze kerk zoo hoorde.

Zoo ongeveer alsof iemand betoogde, dat er in Israël volkstaate moordenaars waren geweest, en dat men uit dien hoofd ook in onzen volkstaat de moordenaars stil moet laten geworden, en ze niet vonnissen mocht.

Metterdaad, dit uit den nood geboren kerkelijk antionomisme zinkt diep.

Maar daarom wanhope men aan de terugbrenging van deze groep als zoodanig niet.

Immers men kan wel een tijdlang een groep *in ruste* zijn, en als zoodanig zich schielik houden, maar daarom kan men de *beginselen* nog niet dwingen zich *rustig* te houden.

Beginselen werken ongemerkt altoos door.

Vandaar dat men, die drijfkraft der beginselen ontwarende, nu reeds afleiding zoekt in meerdere actie der Confessionale Vereeniging.

Een geantikeerde poging, het is zoo, die als zoodanig onkerkelijk en dus niet Gereformeerd is; maar een poging die dan toch iets te doen geeft, die zekere actie in het leven roept, en de ruste van het graf breekt.

Welnu, laat men op die wijze maar voortgaan, dan zullen de beginselen het overige wel doen.

Niet juist om ook deze groep op onze lijn te brengen. Dat behoeft ook niet. Laat wij deze broeders een eigen pad kiezen, en het ons verbeteren zoo ze kunnen.

Neen, dit alles vragen we niet.

De eenige vraag waarop het aankomt, is, hans, dat men den wortel van het Gereformeerde leven onder onze broedren niet opzettelijk versterven late.

Blijft die maar leven, dan schiet die wortel straks wel nieuwe frissche loten uit.

Op de toekomst blijft onze hope.

Mislukt.

Opmerkelijk is de algeheele mislukking van het plan, om te *Ederoord* eene stichting voor krankzinnigen tegenover *Veldwijk* en het leven te roepen.

Veldwijk werkte uitnemend. Schier niemand had er aanmerking op te maken. Reeds aanstonds was uitbreiding noodzakelijk. En zelfs het geneeskundig staattoezicht had voor deze inrichting alleen lof.

Slechts één grief kon tegen *Veldwijk* worden ingebracht, een grief die hierin bestond, dat men de vermetelheid had gehad, om aan deze stichting den *Gereformeerden* naam te verbinden.

Uitsluitend door wrevel tegen dezen *Gereformeerden* naam gedreven, hebben toen enige aanzienlijke Christenen, daartoe eenige Synodale orthodoxe predikanten aangezocht, een aanzienlijke som gelds bijeenbracht, om een niet Gereformeerde, maar gemeen Protestantische inrichting te doen oprichten, die van *Veldwijk* onafhankelijk zou alken.

Ederoord werd met dat doel aangekochte; het massieve huis op *Ederoord* werd met goote kosten onder een beter dak gebracht; de zalen werden gemeubilleerd; een directie ingesteld; een dokter aangewezen; kortom alle dingen waren spoedig voor de ontvangst der patienten gereed.

Maar zie, de patienten kwamen niet.

Er was geen gang in het werk te brengen, na nachten en nog eens nachten, kwamen de heeren stichters zelve tot het inzicht, dat geheel de onderneming *mislukt* was. Ten slotte nam men het verstandig besluit geheel de inrichting maar weer op te heffen, en zoo is dan *Ederoord* dezen dagen er geveild.

Wat van deze mislukking de verklaring weten we niet te zeggen. Aan geld ontak het niet; aan invloed evenmin; en we hebben geen reden om aan de activiteit der directie ook maar te twijfelen.

Toch is deze mislukking opmerkelijk.

Althans in zoover er een fingerwijzing in te voer de Christenen in Nederland om na minste op philanthropisch gebied niet ondoelooos de krachten te verbokkelen.

Tog eens Javanen en Blanken.

Gaarne verleenne we plaats aan onderaand schrijven van Ds. Adriaanse. Vooral in woord bezit thans klem. En we twijfelen geen oogenblik of, 't zij kapitein Idenburg, 't zij de heer Bolwijn, zal ook de hem opgeworpen bedenking wel willen beantwoorden.

Hooggeloorde Heer!

Nu door het stuk van den heer Bolwijn de kwestie over de afzonderlijke diensten opnieuw wordt aangeeroerd, gevoel ik mij gedrongen u mee te deelen, wat ik voor eenige weken in Den Helder in eenige oogtafelen vernam.

Op mijn vraag of er niet voor Europeanen en Javanen te saam *alleen* in het Maleisch kon predikt worden, gaven zij ten antwoord: »Wel ker».

Op mijn volgende vraag of dan *alle* Europeanen het verstaan zouden, was hun antwoord: »natuurlijk wel, want zij, die in Batavia bij de meeste behorende, zijn uit den aard hunner trekking geneadoordacht voortdurend Maleisch spreken en te hooren, en de meesten zijn er in te gesamineerd.»

Op mijn derde vraag wat voor bezwaren er in toch konden bestaan, waarom niet te Batavia en elders *alleen* in het Maleisch voor allen aan dienst werd gehouden, wisten zij geen ander bezwaar te noemen, dan dat de Europeanen dan met de Javanen saam moesten komen.

Hetgeen ik alzoov vernam wordt, dunkt mij vestigd door de mededeeling van den heer Idenburg in de *Herant* van 15 April, dat hij met zijne vrouw de Avondmaalsviering in het Maleisch bijwoonde, wyl hij voor de Hollandsche verhindert was.

En ook de heer Bolwijn bevestigt het als nu schrift: »dat *menig* Europeesch Christen het Javanen naar Gods huis gaat en met hen in den dienst des Heeren aanzit.»

Ik zal mij wel wachten nu op grond hiervan de scheiding in Holl. en Mal. dienst reeds onvoorwaardelijk af te keuren, maar ik meen toch, dat de heer Idenburg als reden voor de scheiding niet *anders* heet genoemd dan de taal.

Maar, dat de Javanen het Hollandsch niet voldoende verstaan.

Doch als men nu vraagt wat zijn de bezwaren om dan in het Maleisch alleen den dienst te houden, dan geven de oogtafelen in Den Helder een eer van is wel 3 jaar te Batavia algerst en heeft al dien tijd in de gemeente algerst (verkeerd) geen ander antwoord dan dat u eens aanzien met een bedenkelijk gezicht spreken: »maar dat kan niet, want dan moesten de Europeanen met de *abrinher* saam in ker kerten!»

Ziet, Hooggel. heer, nu de kwestie opnieuw is aangeeroerd, kan u deze mededeeling misschien in dienst zijn bij de beschouwing en bespreking der zaak.

Na de aanbidding mijner groete, heb ik de eer te zijn

Uw dw. dr.
L. ADRIAANSE.

Zeist, 19 Mei '94.

Onzerzijds zij al aanstonds de opmerking vooroorloof, dat waarschijnlijk de Maleische taal zich veel minder dan de Nederlandsche voor een rijk geschakeerde en afgeformuleerde predikatie van het Evangelie leenen zal.

Ook pleit er iets voor dat men, zoo mogelijk, de predikatie des Woords hooren in zijn moedertaal.

De Waalsche kerken danken, ook nadat de Walen zeer wel onze taal verstanden, naaraan haar voortbestaan.

meerde kerk die verstaat, altoos *afzietende* het *pers* zijn.

Zoo alleen kan 's Heeren gemeente bloeien.

Zoo alleen worden ook de *beste* dienstkechten op de rechte wijze, zonder eenzijdigheid, geholpen en ook *hunne* eenzijdigheid zooveel mogelijk aangevuld.

Of het dan niet wenschelijk ware, dat ook deze dienaren des Woords, deze *beste* dienaren, gelijk de kerkenorde zo kent, wisselden.

Voor henzelf ware dat ongetwijfeld gewenscht, doch een bepaald leven voor de kerk des Heeren, een *beste* dienst, is nu eenmaal naar de instelling des Heiligen Geestes naast de *wisselende* *moedig*, en dit *behoort* is dus niet geheel *veel* te nemen. Eenigzins wordt het weggelaten door de *wisseling van standplaats*, die niet ongewenscht, maar in vele opzichten gewenscht en noodig moet gerekend worden voor den welstand, de vrijheid, den bloei, de mondigheid, de vruchtbaarheid der gemeente van Christus.

Misschien is de tegenstelling tusschen den vasten dienst en de *helpers* wat te scherp genomen, maar het hoofdpunt, waar het op aankomt, is scherp en juist getrekkend.

Juist in dat wisselend karakter, waardoor heel de gemeente meer in het ambt meeleeft, schuilt de kracht der presbyteriale kerkregering.

Officieele Berichten.

Met verkorting uit het Kerkblad van 25 Mei.

Vergadering van de Classis Amersfoort, gehouden te Baarn 17 April 1894.

Ds. Apeldoorn, naar toerbeurt praeses, opent de vergadering. Tot assessor wordt gekozen Dr. van Goor, Scriba is Dr. H. H. Kuypcr.

In zake een bewaarschrift door twee broeders uit O-Loosdrecht bij de Classis ingezonden tegen den kerkeraad aldaar, wordt besloten een commissie derwaarts te zenden om de zaak in loco te onderzoeken en zoo mogelijk tot een goed einde te brengen. In deze commissie worden benoemd Dr. van Goor, Ds. de Visser, Dr. Kuypcr en de ouderlingen J. Floor en de Peer.

De Commissie, aangewezen om een geschil uit den weg te ruimen tusschen den kerkeraad der Geref. kerk te Amersfoort A en een harer lidmaten, deelt mede, dat deze poging met succes bekroond is geworden.

De kerken, waar de samsmeling nog niet tot stand is gekomen, brengen daarna rapport uit over den huidige toestand. Het blijkt daaruit, dat de kerken A. en B. te Amersfoort, Bunschoten en Veenendaal op dit oogenblik nog geen kans zien de samsmeling door te zetten.

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering met dankzegging door den assessor gesloten.

Verslag van de Classis Meppel, gehouden 8 Mei te Meppel.

Tot praeses werd Ds. P. D. de Groot aangewezen en tot scriba Ds. T. Noordewier, terwijl is besloten om voor 't vervolg deze functie naar toerbeurt war te nemen.

Een agnesden lidmaat uit H. V. vraagt weer opname, waaraan echter niet kan voldaan worden, wegens door hem, aan den kerkeraad, gestelde voorwaarden.

Bij de rondvraag wordt aangedrongen bij ééne kerk op losmaking der school van de gemeente en bij de kerken A. en B in de Classis, op inensmeling.

Als Dep. naar de e. k. Prov. Syn. worden verkozen de leeraars T. Noordewier en P. D. de Groot; de Ouderlingen J. Klein en J. Zwiers.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de pr. de vergadering met dankgebed.

Verslag van de Classis Utrecht, gehouden te Zeist op 9 Mei 1894.

De praeses Ds. Barger opent de samenkomst. Na goedkeuring van de credentie-brieven en vaststelling van de presentielijst blijkt, dat 15 kerken tegenwoordig zijn door 30 keurstem-hebbende afgevaardigden.

De deputaat voor 't fonds van Emeriti-predikanten, weduwen en weezen van predikanten dringt aan op trouwer collectceeren en op meer belangstelling voor deze zaak, waarvan de Dorische Synode van 1893 te recht verklaarde, dat hier niet geldt een werk van *barmerhartigheid*, maar het zich kwijten van een *plicht* en het voldoen aan een *recht*.

Ds. Adrianse wordt vrijgesteld van allen Classicalen arbeid, opdat hij zooveel mogelijk zich kan wijden aan de voorbereiding van zijn nieuwe taak.

Aan de Provinciale Synode zal worden voorgesteld, deputaten te benoemen, wien zal opgedragen worden, de zaken van hen, die in de kerken collecten willen houden of bijdragen van haar leden wenschen te vragen, te onderzoeken en zoo mogelijk aan te bevelen, opdat men zooveel mogelijk zekerheid hebbe, dat men zijn gave aan een goede en noodige zaak geeft.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de praeses na dankgebed van den scriba de samenkomst.

Verslag van de Vergadering der Classis Dokkum, gehouden 10 Mei 1894.

Ds. Seeger is praeses, Ds. Kropveld wordt tot assessor en Ds. Jongstra tot scriba benoemd.

Een voorstel van de kerk te Rinsumageest om ook de kerken, waar oelenaars werkzaam zijn, te beschouwen als vacante kerken en ook die kerken in de vacature-beurten te doen deelen, vindt instemming bij de vergadering.

Het voorstel wordt echter, op voorstel van Rinsumageest, met het oog op plaatselijke omstandigheden, niet in practijk gebracht.

Na het zingen van Ps. 133: 3 sluit de praeses de vergadering met dankgebed.

Verslag van de Vergadering der Classis Beilen, gehouden te Beilen 16 Mei 1894.

Tot praeses en scriba worden benoemd: D. D. B. J. Bennick en H. A. Dijkstra.

Tot afgevaardigden naar de Prov. Synode worden benoemd: de predikanten Wessels en Dijkstra, secundi: Moolhuizen en Bennick; de ouderlingen: Brink en Wessels, secundi: Kuiper en Roelofs.

Ten slotte laat de praeses Ps. 65: 4 zingen en sluit daarna de vergadering met dankzegging.

Verslag der Classiceale Vergadering, gehouden te Harderwijk den 16den Mei 1894.

Volgens toerbeurt is Ds. v. d. Bijl praeses dezer verg. en wordt op verzoek hr. Koopsen tot scriba en Ds. Langen tot assessor aangewezen.

Den scriba wordt opgedragen Prof. Noordzijl, secr. der Dep. voor de corr. met de Hooge Overheid, te berichten van de finale ineen-smeling, door de Cl. bekrachtigd, der Geref. kerken te Putten A. B.

Tot afgevaardigden ter Prov. Synode worden gekozen: Prim. Ds. W. J. de Haas en Ds. Kuik; sec. Ds. J. v. Mantgem en Ds. L. Spool; de Ouderlingen primt: G. J. Stoudam en J. Koopman. Gz. sec. H. Alpher en A. v. d. Pol.

De praeses sluit de vergadering, en verzoekt Ds. Kuik voor te gaan in dankzegging, nadat vooraf is gezongen Ps. 106: 3.

Buitenland.

Duitschland. Quaestie over den doop van een kind.

In Wurtemberg deed predikant Schrempf, die door het hoogste kerkbestuur verleden jaar werd afgezet, omdat hij verklaard had het niet in de apostolische geloofsbelijdenis te kunnen vinden, in den laatste tijd opnieuw van zich spreken. Eenigen tijd geleden werd Schrempf een dochtertje geboren. Aanstonds met dit kind naar den doop te gaan, lag niet in den weg van den gewezen predikant, vooral niet omdat 72 gemeentelieden een petitie aan het Consistorium gezonden hadden, om meer vrijheid in zake de leer te vragen. Schrempf hoopte, dat het antwoord op die petitie ook de doopquaestie zou oplossen. Doch het antwoord van het hoogste kerkbestuur over de landkerk van Wurtemberg bevatte niets over de vraag of bij het voorlezen van het doopformulier ook de 12 artikelen moesten gelezen worden.

Schrempf stond nu voor een moeilijk geval. Hij wilde zijn kind niet laten doopen wanneer de 12 artikelen er bij werden gelezen en hij kon er niet toe besluiten om het elders te laten doopen.

Den 25sten Juli 1893 besloot hij aan de kerkelijke autoriteit in Gannstatt te verzoeken, dat zijn dochtertje door den doop in den naam van Jezus, of in den naam van Vader, Zoon en H. Geest, doch zonder dat daarbij gebruik gemaakt werd van de apostolische geloofsbelijdenis, in de Evangelische kerk van Wurtemberg zou opgenomen worden.

Het Consistorium, tot hetwelk dit verzoek werd overgebracht, kon het niet toestaan, omdat de 12 artikelen een bestanddeel uitmaken van de liturgie voor het bedienen van den H. Doop vastgesteld. Het Consistorium gaf dit dan ook aan Schrempf te kennen, hem tevens, en te recht, mededeelende, dat het als een bestuurslichaam niet de bevoegdheid had om verandering te brengen in de liturgie der kerk. Evenwel erkende het Consistorium, dat het gebruik maken van de apostolische geloofsbelijdenis, op zich zelve beschonwd, niet noodzakelijk was bij den doop.

Na dit antwoord te hebben ontvangen, besloot Schrempf zijn kindje te laten doopen op de wijze gelijk hij dit goed achtte, om dan daarna te vragen het kind in het doopregister in te schrijven.

In de Lutherische kerk heeft gemeenlijk de doop in de huizen plaats, en zoo besloot dan Schrempf het in huis door een rijner vrienden te laten doopen. Prof. Dr. Diez, die vroeger predikant geweest was, liet zich hiertoe vinden. liet kind werd gedoopt, in den naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes; in plaats van de liturgie te gebruiken hield de hoogleeraar een vrije toespraak, terwijl aan de doopgetuigen, waaronder een predikant, de vraag werd voorgelegd, of zij in gemeenschap met de ouders er voor zorgen wilden, dat het kind tot het geloof in Christus opgevoed zou worden. Niet alleen legden de doopgetuigen deze gelofte af, maar zij teekenden ook een oorkonde waarin verklaard werd, dat en op hoedanige wijze de doop van het kind had plaats gehad. Dit stuk zond Schrempf naar de kerkelijke autoriteit met verzoek het kind als gedoopt in de registers der landkerk in te schrijven.

Doch ook dit verzoek werd van de hand gewezen. De doop werd wel als geldig erkend, doch omdat daarbij het geoordeelde ambt op eigenmachtige wijze op zij gezet was, en wijl willekeurig verandering gebracht was in de doopliturgie, kon het bestuur niet aannemen, de doop van het kind te erkennen als een doop in den zin van de Wurtembergische landkerk. De beide predikanten, die tot den doop, hetzij als voorganger of als getuige, hadden medegewerkt, werden voor het Consistorium gesproken, en toen hunne verklaringen niet voldoende waren, ernstig berispt.

Het kont ons voor, dat het kerkbestuur door zoo op te treden verkeerd heeft gehandeld. De doop van het kind als een doop in den naam van den Drieëenigen God had moeten erkend, doch de kerkelijke tucht had te voren op Schrempf moeten toegepast worden, omdat het gebleken was, dat hij niet verenigd was met de apostolische geloofsbelijdenis. Men kan wel denken, dat deze zaak de gemeederen der Wurtembergers zeer in beweging gebracht heeft.

Rusland. Terwijl Lutherische predikanten en gemeentelieden in de Oostzee-provincien, wanneer zij wegens vermeende belediging der Grieksch-orthodoxe kerk of om andere redenen, hunne belijdenis betreffende, voor de rechtbank geroepen werden, en er tot dusver bijna op konden rekenen, dat zij veroordeeld werden, zoo hoort men onlangs telkens van vrijpraak. Zou er een wenk door de regering gekomen zijn, om voortaan wat zachter te handelen?

Zeker is het, dat, volgens Senaatsbesluit, pastor Luther te Kaval, die wegens het verrichten van ambts-handelingen in tegenspraak met de wat aangeklaagd was, is vrijgesproken; terwijl Otto Wollmar, die zijne kinderen geen Grieksch-orthodoxe opvoeding had gegeven en daarom tot drie maanden gevangenisstraf veroordeeld was, eveneens is vrijgesproken.

Een lid van de Russische keizerlijke familie prins Galitzin, is volgens een bericht van de *New-Yorker World* onlangs lid geworden van het heilseger. Deze vorst kwam in October 1893 naar Washington en stond op het punt, ten behoeve van de keizerlijke geographische vereeniging te St. Petersburg, zijne reis rondom de aarde voort te zetten, waartoe hij Ruslands hoofdstad voor drie jaren had verlaten. Te Washington leerde hij het heilseger kennen, waarop hij met de kringen waarin hij verkeerde brak, en naar New-York reisde. Daar trad hij in een vergadering van het leger des heils voor de eerste maal openlijk op en betuigde, dat hij „ge-red” was, en zich aan den dienst van God wilde overgeven.

De Russische prins is nu van plan om zich weldra naar Londen te begeven, om daar met „generaal” Booth te spreken over zijn plan om Siberië tot een arbeidsveld voor de evangelisatie van het Heilseger te maken. Ik ben zeer verheugd, zoo sprak hij, dat ik een zeer gevonden heb, om mijn persoon en mijn geld op de beste wijze te kunnen gebruiken. Siberië is op zich zelve niet zoo vreeslijk, maar de reis er heen. Daarom is het mijn plan hier en daar aan de landstraat, waareeds zoovelen jammerlijk omgekomen zijn, lui-